

OPCJA: KULTURA ISLAMU W BOŚNI I HERCEGOWINIE

Lp.	Elementy składowe sylabusu	Opis
1	Nazwa przedmiotu	Kultura islamu w Bośni i Hercegowinie – opcja; wykład
2	Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot	Wydział Filologiczny, Instytut Filologii Słowiańskiej, Katedra Filologii Chorwackiej, Serbskiej i Słoweńskiej
3	Kod przedmiotu	
4	Język przedmiotu	polski
5	Grupa treści kształcenia, w ramach której przedmiot jest realizowany	Grupa treści specjalizacyjnych
6	Typ przedmiotu	obowiązkowy do zaliczenia roku/ fakultatywnie
7	Rok studiów, semestr	II-V
8	Imię i nazwisko osoby (osób) prowadzącej przedmiot	mgr Agata Jawoszek
9	Imię i nazwisko osoby (osób) egzaminującej bądź udzielającej zaliczenia w przypadku, gdy nie jest nim osoba prowadząca dany przedmiot	Mgr Agata Jawoszek/ prof. dr hab. Dorota Gil
10	Formuła przedmiotu	Wykład/ konwersatorium
11	Wymagania wstępne	

12	Liczba godzin zajęć dydaktycznych	30	
13	Liczba punktów ECTS przypisana przedmiotowi		
14	Czy podstawa obliczenia średniej ważonej?	tak	
15	Założenia i cele przedmiotu	<p>Wykład ma na celu przybliżenie słuchaczom muzułmańskiej kultury w Bośni i Hercegowinie, od przyjęcia islamu w XV wieku, aż do czasów współczesnych.</p> <p>Zamiast ujęcia chronologicznego, proponujemy przyjrzenie się wybranym aspektom kultury muzułmańskich Bośniaków, będącej efektem twórczego zderzenia elementów słowiańskich i orientalnych. Poprzez omówienie specyfiki bośniackiego islamu, rozwoju świadomości politycznej i kształtowania się tożsamości boszniackiej w oparciu o muzułmańską duchowość i nierozzerwalnie związaną z nią kulturę życia codziennego, folklor i sztukę, chcemy zaprezentować muzułmańską tradycję, bez której nie byłoby bośniackiej mozaiki trzech kultur, ani „bałkańskiego kotła”.</p>	
16	Metody dydaktyczne	<p>Wykład przy wykorzystaniu prezentacji w programie PowerPoint. Na początku kursu studenci otrzymują gotowy zestaw tekstów, opracowań i wykaz obowiązkowych oraz uzupełniających lektur.</p>	<p>Uzupełnieniem wykładu będą projekcje bośniackich filmów fabularnych i dokumentalnych dla zainteresowanych.</p>
17	Forma i warunki zaliczenia przedmiotu, w tym zasady dopuszczenia do egzaminu, zaliczenia z przedmiotu, a także formę i warunki zaliczenia poszczególnych form zajęć wchodzących w zakres danego przedmiotu	Zaliczenie w formie egzaminu ustnego	

18

Treści merytoryczne przedmiotu oraz sposób ich realizacji

Lista zagadnień omawianych w ramach opcji :

- 1) Okres przedmuzułmański i przyjęcie islamu przez Bośniaków w ujęciu współczesnych badaczy serbskich, chorwackich i boś(sz)niackich. Czy *Dobri Bošnjani* to Bogomiłowie? Zagadka stećaków. Bośnia i Hercegowina jako „ziemie utracone” i „przeklęta *Poturica*”. Kto się boi Boszniaków? – islamofobia w XIX – wiecznej chorwackiej i serbskiej literaturze. Bośniackie mity narodotwórcze.
- 2) Podstawowe informacje o islamie, rozróżnienie na *sunnizm* i *szyizm*, początki islamu w Bośni, muzułmańskie obyczaje religijne związane z codzienną modlitwą, narodzinami i śmiercią; muzułmańskie święta obchodzone w Bośni; miejsce kobiety i mężczyzny w islamie.
- 3) Imperium Osmańskie – ustrój polityczny i społeczny; tytuły szlacheckie, podział na wiernych i *raję*. Elementy orientalne w folklorze, strojach ludowych, sztuce i poezji okresu osmańskiego; *sevdalinka*; epika ludowa na przykładzie *Hasanaginicy*.
- 4) Meczety, *ćuprije*, medresy i *tekije* Bośni i Hercegowiny; tradycyjny meczet bośniacki vs. nowobudowane meczety w stylu mauretańskim.
- 5) Bośniaccy derwisze – „wirujący mnisi” i sufizm; poezja *alhamijado*
- 6) Kultura życia codziennego bośniackich muzułmanów; specyfika architektoniczna bośniackiego domu; życie *czarsziji* ; stare rzemiosła.
- 7) Przybycie Sefardyjskich Żydów na Bałkany; *Sarajevska Haggada*; hiszpańskie romanse.
- 8) Rozróżnienie Bośniak-Boszniak – historia konstituowania się narodowości boszniackiej (muzułmańskiej) w zarysie; status bośniackich muzułmanów w Cesarstwie Austro-Węgier i w Jugosławii; I i II odrodzenie narodowe bośniackich Muzułmanów; rola Towarzystwa

		<p>Kulturalno-Oświatowego „Gajret”, czasopism „Behar” i „Bosanski prijatelj” w kształtowaniu się świadomości XIX- wiecznych Boszniaków.</p> <p>„Ljiljan”, Instytut Boszniacki, działalność Adila Zulfikarpašicia, Aliji Izetbegovicia i innych osób zaangażowanych w emancypację polityczną i kulturową Muzułmanów/Boszniaków.</p> <p>9) Kanon literatury boszniackiej i bośniacko-hercegowińskiej – krótkie omówienie problematyki i zaprezentowanie nazwisk najważniejszych twórców (Mak Dizdar, Meša Selimović, Skender Kulenović, Ivo Andrić) i badaczy (Midhat Begić, Muhsin Rizvić, Alija Isaković, Enes Duraković). Podstawowe informacje o języku bośniackim.</p> <p>10) Sarajewo jako Mała Jerozolima Bałkanów; znaczenie wojny, oblężenia Sarajewa i wydarzeń w Srebrenicy dla konstytuowania się świadomości i tożsamości Boszniaków – bośniackich Muzułmanów</p>
<p>19</p>	<p>Wykaz literatury podstawowej i uzupełniającej, obowiązującej do zaliczenia danego przedmiotu</p>	<p>1) Emir Suljagić, <i>Pocztówki z grobu</i>, tłum. Agnieszka Łasek, 2007, wyd. Czarne/Wołówiec.</p> <p>2) Wojciech Tochman, <i>Jakbyś kamień jadła</i>, 2008, wyd. Czarne/Wołówiec.</p> <p>3) Dzevad Karahasan, <i>Sarajevska sevdalinka</i>, tłum. Magdalena Petryńska, 1995, wyd. Czarne.</p> <p>4) Ivo Andrić, <i>Most na Drinie (dowolne polskie lub jugosłowiańskie wydanie)</i></p> <p>5) Mesa Selimović, <i>Derwisz i śmierć (dowolne polskie lub jugosłowiańskie wydanie)</i></p> <p>6) Robert Kaplan, <i>Bałkańskie upiory</i>, 2010, wyd. Czarne/Wołówiec.</p> <p>7) Julie Zeh, <i>Cisza jest dźwiękiem</i>, 2006, wyd. Znak.</p> <p>Dla zainteresowanych:</p> <p>1) Dawid Warszawski, <i>Obrona poczty sarajewskiej</i>, 1996, Prószyński i Spółka.</p> <p>2) Nenad Velickovic, <i>Sahib</i>, tłum. Dorota Jovanka Ćirlić; wyd. Czarne/Wołówiec.</p> <p>3) Sasa Stanisic, <i>Jak żołnierz gramofon reperował</i>, tłum. Alicja Rosenau, wyd. Czarne/Wołówiec.</p> <p>4) Edward Said, <i>Orientalizm</i>, wyd. Zysk i Spółka</p> <p>5) Godfrey Goodman, <i>Prywatny świat kobiet</i></p>

	<p><i>ottomańskich</i>, wyd. Bellona/Warszawa.</p> <p>6) Janusz Danecki, <i>Podstawowe wiadomości o islamie</i>, 2007, wyd. Dialog/Warszawa.</p> <p>7) Anna Parzymies, <i>Muzułmanie w Europie</i>, 2007, wyd. Dialog/Warszawa.</p> <p>8) Steven Runchiman, <i>Manicheizm średniowieczny</i>, wyd. Książnica (tylko część poświęcona Bałkanom i źródłom herezji manichejskiej).</p> <p>9) Clea Koff, <i>Pamięć kości. Pośród umarłych w Rwandzie, Bośni i Hercegowinie, Kosowie</i>, 2007, wyd. Rzeczpospolita.</p>
--	---

* sporządzono w oparciu o broszurę „Europejski system transferu i akumulacji punktów (ECTS). Krótki przewodnik”, opracowany na podstawie przewodnika „Europejski System Transferu i Akumulacji Punktów i Suplement do Dyplomu”, sfinansowany w ramach funduszy Programu SOCRATES-Erasmus, Warszawa 2006.